

TUAS'DA RUTİN HEMATOLOJİK PARAMETRELER KARDİYOVASKÜLER RİSKİ YANSITIR MI?

²Aslı Akyol Gürses, ³Kadri Murat Gürses, ¹Utku Oğan Akyıldız

¹Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı

²Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı

³Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü

AMAÇ: Tıkayıcı uyku apne sendromu (TUAS), uyku sırasında üst solunum yolunun tam veya parsiyel yineleyici obstrüksiyonları ve sıklıkla buna eşlik eden desatürasyon ve/veya arousallar ile karakterize bir hastalıktır. Erişkin popülasyonda erkeklerin %5-7'si, kadınlarınsa %2-5'ini etkilediği tahmin edilen hastalık, önemli bir halk sağlığı problemi olup; hipertansiyon (HT), diabetes mellitus (DM), obezite ve dislipidemi gibi iyi tanımlanmış kardiyovasküler risk faktörleriyle sıkça birliktelik gösterir. Translasyonel modeller ve insan çalışmaları, artmış sempatik aktivasyon, vasküler endotelial disfonksiyon ve metabolik disregülasyonla birlikte; intermittan hipoksiye verilen inflamatuvar cevabın, TUAS'daki kardiyovasküler morbiditenin gelişiminde merkezi bir rol oynadığına işaret etmektedir. Bu çalışmada amaç, kolay ölçülebilir ve ulaşılabilir özellikleriyle son dönemde kullanımı giderek artan ve spesifik inflamatuvar belirteçlerin yerini alabileceği öne sürülen hematolojik parametrelerin; TUAS'lı olgulardaki kardiyovasküler risk faktörleriyle ilişkisini değerlendirmektir.

YÖNTEM: Haziran 2017-Şubat 2019 tarihleri arasında Aydın Devlet Hastanesi Nörofizyoloji – Uyku Hastalıkları polikliniğine; horlama, artmış gün içi uykululuk veya tanıklı apne yakınmalarından en az biri ile başvuran ve tüm gece polisomnografi testinin ardından TUAS tanısı kesinleşen hastaların kayıtları geriye dönük incelendi. Tam kan sayımını etkileyebilecek sistemik hastalığı olan ve bilinen hematolojik, kardiyovasküler veya serebrovasküler hastalığı bulunan olgular dışlandı. 210 hasta çalışmaya dahil edildi. HT, DM veya hiperlipidemiden en az birini tanımlayan olgular "kardiyovasküler riski olan" [KV risk(+)], diğerleri "kardiyovasküler riski olmayan" [KV risk(-)] olgular olarak sınıflandırıldı. Rutin hemogram tetkiklerinden beyaz küre sayısı (WBC), nötrofil ve lenfosit sayıları; platelet sayısı, ortalama platelet volümü (MPV) ve platelet dağılım genişlikleri (PDW) kaydedildi, nötrofil/lenfosit (NLR) ve platelet/lenfosit (PLR) oranları hesaplandı. Tanımlanan parametreler iki grup arasında karşılaştırıldı. İstatistiksel analiz için SPSS.20 paket programı kullanıldı. İki grup arası karşılaştırmalarda, verilerin normal dağılımına göre student's t test veya Mann-Whitney U testi kullanıldı. Kategorik değişkenler için Ki-Kare testi kullanıldı. $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

BULGULAR: 210 olgunun 110'unda, tanımlanan kardiyovasküler risk faktörlerinden en az biri mevcuttu [KV risk(+)]. Ortalama yaş ve ortalama vücut-kitle indeksi, KV risk(+) olgularda, KV risk(-) olgulara göre daha yüksekti ($p < 0.05$). Cinsiyet dağılımı ve sigara öyküsü iki grup arasında benzerdi. Hafif ve Ağır TUAS olgularına bakıldığında; WBC, nötrofil, lenfosit, platelet sayıları; MPV, PDW değerleri ve NLR, PLR oranları, kardiyovasküler riski bulunan ve bulunmayan grupta benzerdi. Orta TUAS olguları için; WBC ve nötrofil sayılarının, kardiyovasküler riski bulunan grupta, bulunmayan gruba göre daha yüksek bulunduğu izlendi ($p < 0.05$); bununla birlikte, lenfosit, platelet sayıları; MPV, PDW değerleri ve NLR, PLR oranları yönünden iki grup arasında anlamlı fark gözlenmedi.

SONUÇ: Sonuçlarımız; NLR, PLR oranları veya platelet sayısı, MPV ve PDW gibi platelet belirteçlerinin, TUAS'da eşlik eden kardiyovasküler riskle bir ilişkisi bulunmadığını göstermektedir. Elde edilen tek pozitif bulgu; orta TUAS hastaları için, kardiyovasküler risk faktörü taşıyanlarda WBC ve nötrofil sayılarının, taşımayanlara göre daha yüksek saptanmasıdır. Buna karşın, bu iki parametrenin oldukça non-spesifik belirteçler olduğu bilinmektedir. Pek çok fiziksel koşuldan daha az etkilendiği ve bu sebeple inflamasyonu yansıtmada daha üstün bir beyaz küre belirteci olduğu bildirilen NLR oranı da, bu olgularda kardiyovasküler risk varlığı yönünden anlamlı farklılık göstermemiştir. Sonuçlarımız, spesifik inflamatuvar belirteçlerin yerini alabileceği öne sürülen rutin hematolojik parametrelerin; TUAS'da kardiyovasküler riski öngörmede kullanımına temkinli yaklaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır.